

Dokumentnamn: Riktlinjer för fordonstvättar i Östersunds kommun		Sida: 1 (5)
Skapad av: Samhällsbyggnad, miljö och hälsa	Beslutad av: Miljö- och samhällsnämnden 2014-05-28, § 167	Reviderad den:

Inledning

Spillvatten från fordonstvättar innehåller olika metaller, oljor och andra organiska och oorganiska ämnen som är skadliga för växter och djur. Vattnet behöver därför renas innan det släpps till spillvattennät och efterföljande recipient.

Tvätt av fordon medför mer än en obetydlig miljöpåverkan och riktlinjerna är miljö och hälsas bedömning av vilka krav som är rimliga att ställa på fordonstvättar och spolplattor. Riktlinjerna ska inte ses som bindande utan ska fungera som en vägledning i tillsynsarbetet. En bedömning ska alltså alltid ske i det enskilda fallet.

Verksamheter som inte klarar riktlinjerna kan föreläggas att vidta åtgärder och/eller förbjudas att släppa ut tvättvattnet. Det är verksamhetsutövaren som i sin egenkontroll ska ha kontroll och visa på att tvättvattnet är tillräckligt rent får att få släppas ut.

Utsläppskraven i dessa riktlinjer omfattar anmälningspliktiga anläggningar enligt miljöbalken. Huvuddelen av de fordonstvättar som genomförs i Östersunds kommun görs i dessa anläggningar vilket gör att föroreningsinnehållet i tvättvattnet får stor betydelse. Målet är att så många fordonstvättar som möjligt görs i anläggningar med god rening och med bra egenkontroll. Ett nästa steg i arbetet med fordonstvättar är riktlinjer och kontroll av mindre anläggningar. Inför detta arbete kommer riktlinjerna att behöva kompletteras.

Bakgrund

Under de senaste åren har flera kommuner i Sverige utarbetat och fastställt nya riktlinjer vad det gäller provtagning och utsläpp av tvättvatten från fordonstvättar. Riktlinjerna ute i landet innehåller idag betydligt hårdare krav på utsläpp och provtagning än tidigare.

Miljö och hälsa kan efter tillsyn av fordonstvättar i Östersunds kommun konstatera att nu gällande utsläppskrav inte klaras av alla anmälningspliktiga anläggningar i kommunen. Vad det gäller själva provtagningen varierar tillvägagångssätt och i vissa fall utförs inte den provtagning som är fastställd i riktlinjerna överhuvudtaget. Med ovanstående som grund anser miljö och hälsa att riktlinjerna bör uppdateras med aktuella krav enligt dagens kunskapsnivå om fordonstvättarnas miljöpåverkan och att ytterligare tillsynsinsatser bör genomföras.

Anmälningsplikt

Fordonstvättar som tvättar fler än 5 000 personbilar, fler än 100 tåg eller flygplan, fler än 500 tågagnar eller lok eller fler än 1 000 andra motordriva fordon per kalenderår är anmälningspliktiga enligt miljöprövningsförordningen (2013:251). En skriftlig anmälan ska göras till miljö- och samhällsnämnden minst sex veckor innan verksamheten startar. Ändringar av anmälningspliktiga anläggningar som är av betydelse ur miljösynpunkt ska anmälas inom samma tidsfrist.

Dokumentnamn: Riktlinjer för fordonstvättar i Östersunds kommun		Sida: 2 (5)
Skapad av: Samhällsbyggnad, miljö och hälsa	Beslutad av: Miljö- och samhällsnämnden 2014-05-28, § 167	Reviderad den:

Definitioner

Anläggningsklasser

Stora anläggningar:

Manuella eller automatiska tvättanläggningar som är anmälningspliktiga enligt miljöbalken, och som tvättar fler än 5 000 personbilar, fler än 100 tåg eller flygplan, fler än 500 tågagnar eller lok eller fler än 1 000 andra motordriva fordon per kalenderår.

Små anläggningar:

Manuella eller automatiska tvättanläggningar som tvättar 5000 eller färre personbilar/år alternativt 1 000 eller färre, andra motordrivna fordon/år.

Fordon

Personbil:

Personbilar, taxibilar, servicebilar med mera, även mc.

Andra motordrivna fordon:

Lastbilar, bussar, traktorer, arbetsmaskiner och liknande fordon.

Ändring av verksamhet

Med begreppet ändring av verksamhet menas en genomgripande förändring av fordonstvätten såsom utbyte av exempelvis reningsutrustning.

Riktvärden

Utgående vatten från stora anläggningar ska senast av utgången av år 2015 uppfylla riktvärdena enligt tabell 1 vad gäller maximal mängd förorening per tvättat fordon. Krav på analys av ytterligare parametrar kan komma att ställas vid behov. För att detta ska vara möjligt krävs normalt mer reningsutrustning än enbart en oljeavskiljare. För stora anläggningar ska dessutom haltkraven klaras snarast vid nybyggnation eller ombyggnation. Oljeavskiljare ska dock finnas vid samtliga anläggningar. Även vid de små anläggningarna ska oljeavskiljare finnas. Undantag kan medges för enstaka tvättplatser där lokalisering, recipient och verksamhetens art medger det.

Tabell 1. Maximal mängd förorening per tvättat fordon.

Analysparameter	Personbil	Tyngre fordon
Samlingsparameter:		
Bly, krom och nickel	5 mg/forдон	15 mg/forдон
Kadmium	0,10 mg/forдон	0,30 mg/forдон
Zink	50 mg/forдон	150 mg/forдон
Oljeindex	2,5 g/forдон	7,5 g/forдон

Dokumentnamn: Riktlinjer för fordonstvättar i Östersunds kommun		Sida: 3 (5)
Skapad av: Samhällsbyggnad, miljö och hälsa	Beslutad av: Miljö- och samhällsnämnden 2014-05-28, § 167	Reviderad den:

Vid fordonstvätt som omfattas av krav på provtagning ska förutom provtagningsbrunn även separat vattenmätare finnas installerad för att kunna beräkna vattenförbrukningen per tvättat fordon. Tvättanläggningen får inte användas då reningsanläggningen inte fungerar och bräddavlopp får inte förekomma. Vid haveri ska tvätten stängas.

Egenkontroll

Den som bedriver en verksamhet som kan påverka människors hälsa och miljön är skyldiga att återkommande övervaka och kontrollera att verksamheten fungerar på ett bra sätt så att den inte medför olägenheter för människors hälsa och miljö. Verksamhetsutövare för samtliga fordonstvättanläggningar ska därför bedriva egenkontroll av anläggningen.

De fordonstvättar som omfattas av kraven på anmälningsplikt enligt miljöbalken ska även upprätta en egenkontroll som uppfyller kraven i förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

Provtagning

De anläggningar som tvättar fler än 5000 personbilar, fler än 100 tåg eller flygplan, fler än 500 tågagnar eller lok eller fler än 1 000 andra motordrivna fordon per kalenderår ska årligen under perioden 1 november till och med 30 april ta prov på spillvattnet från fordonstvätten. Provtagningen bör ske enligt följande:

Provtagningen bör ske med automatisk provtagare på utgående behandlat tvättvatten. Provtagning bör genomföras flödesproportionellt eller tidsstyrt under den tid vatten lämnar anläggningen. Proverna bör tas av en person med utbildning för provtagning av vatten.

Vid provtagningstillfället tas ett samlingsprov för metallanalys (bly, krom, nickel, kadmium och zink) ut över 3 dygn samt ett dygnssamlingsprov för analys av oljeindex.

Antalet tvättar samt vattenförbrukning under provtagningstillfället ska registreras. Analyserna ska utföras av ett ackrediterat laboratorium.

Årlig rapport

Analysresultatet ska redovisas för miljö och hälsa senast den 31 maj varje år. Om föroreningshalterna överskrider riktvärdena enligt tabell 1 ska detta tydligt framgå.

Om de redovisade provresultaten återkommande klarar haltkraven så kan provtagningsintervallet istället omfatta ett dygnsprov alternativt att provtagningsintervallet förlängs till att omfatta vartannat år. Verksamhetsutövaren ska då motivera behovet av

Dokumentnamn: Riktlinjer för fordonstvättar i Östersunds kommun		Sida: 4 (5)
Skapad av: Samhällsbyggnad, miljö och hälsa	Beslutad av: Miljö- och samhällsnämnden 2014-05-28, § 167	Reviderad den:

provtagning utifrån den kontroll på anläggningens miljöpåverkan som en verksamhetsutövare är skyldig att ha.

Rapporten från provtagningen bör innehålla följande uppgifter:

Beskrivning av provtagningsförfarandet; vem som utförde provtagningen, när den utfördes, flödesproportionell eller tidsstyrd provtagning samt provpunktens placering.

En redovisning av metaller samt olja mätt som mängd per tvättat fordon. Det bör tydligt framgå om utsläppen överskrider riktvärden i dessa riktlinjer.

Vid överskridande ska orsaken till detta beskrivas tillsammans med en beskrivning av vilka åtgärder som avses vidtas med en tidsplan. När åtgärderna vidtagits ska provtagningen upprepas.

Kopia på analysprotokollen.

Antal tvättade fordon samt vattenförbrukning vid provtagningstillfället.

Antal tvättade fordon per år. Senaste datum för tömning av oljeavskiljare före respektive provtagningstillfälle.

Beskrivning av reningsanläggningen. Ange anläggningens recirkulationsgrad och dimensionering.

Lista över tvättkemikalier.

Ansvarig person för anläggningen.

En ritning över tvättanläggningen med provtagningspunkt angiven. Denna ritning ska även finnas på anläggningen.

Oljeavskiljare

Oljeavskiljare som ansluts till en fordonstvätt ska vara av klass 1. Olja från avskiljare, slam från slam- och oljeavskiljare samt slam i rännan under spolplattan är farligt avfall och ska hanteras i enlighet med de föreskrifter som finns för tömning och transporter och så vidare.

Inom verksamheter där det bedrivs både fordonstvätt och exempelvis verkstad eller finns en spillzon för hantering av drivmedel ska dessa inte anslutas till samma oljeavskiljare som fordonstvätten är ansluten till.

Oljeavskiljaren ska tömmas efter de riktlinjer som teknisk förvaltning, Vatten Östersund upprättat.

Dokumentnamn: Riktlinjer för fordonstvätt i Östersunds kommun		Sida: 5 (5)
Skapad av: Samhällsbyggnad, miljö och hälsa	Beslutad av: Miljö- och samhällsnämnden 2014-05-28, § 167	Reviderad den:

Val av tvättkemikalier

För att reningsanläggningar såsom oljeavskiljare ska fungera på ett så bra sätt som möjligt är det viktigt att verksamheten använder tvättkemikalier som inte försämrar oljeavskiljarens och anläggningens reningsfunktion. Tvättkemikalier med så liten miljöpåverkan som möjligt bör väljas.

Föravfettning av fordon utanför tvättanläggningen med risk för spridning av dessa kemikalier till mark och vatten får inte ske. Kunder som nyttjar anläggningen bör informeras om detta via exempelvis skyltar eller annan information.

Säkerhetsdatablad ska finnas för samtliga kemikalier och kemiska produkter som används i tvättprocessen. En kemikalieförteckning ska upprättas över de aktuella kemikalier som används inom verksamheten. Förteckningen ska bifogas vid den årliga rapporteringen av provtagningen. Av förteckningen ska det bland annat framgå hur mycket av respektive kemikalie som bedöms släppas till avloppet samt vilka av de använda kemikalierna som omfattas av tillståndsplikt (bilaga 14) enligt Reach eller omfattas av begränsningsregler (bilaga 17) alternativt kandiderar till att hamna på bilaga 14 (kandidatlistan).

Tvätt utanför anläggning

Fordonstvätt direkt på gatan eller garageuppfarten är olämpligt eftersom spillvattnet då orenat kan nå sjöar eller vattendrag vilket i sin tur kan medföra negativa effekter för växt- och djurliv. Fordon ska därför inte tvättas på gatan eller garageuppfarten.

Följande kan accepteras vid enstaka tillfällen för privata fordon och fordon som brukas i yrkesmässig trafik:

Avspolning av lera, damm och grus utan användning av tvättkemikalier eller avfettningsmedel. Fordonet ska då stå uppställt på en gräsbevuxen yta eller grusplan som inte medför direkt avvattnings till dagvattenbrunn, dike, vattendrag eller liknande.

Tvätt med tvättkemikalier och avfettningsmedel av privata fordon och fordon som brukas i yrkesmässig verksamhet godtas inte på gata, garageuppfart eller andra ytor. Sådan tvätt ska alltid ske i anläggningar avsedda för fordonstvätt.

Tillsynsmyndigheten beslutar i varje enskilt fall om de förelägganden och beslut som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Vid tvätt av fordon på olämplig plats ska dock i första hand information ges och informationskampanjer genomföras. Information om fordonstvätt finns också på Östersunds kommuns hemsida.